

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

ZŠ a Montessori MŠ Prachatice,

Národní 1018

LABYRINT SVĚTA

- Montessori Prachatice

Aktualizace – srpen 2022

Obsah

1	Identifikační údaje	5
2	Charakteristika školy s důrazem na Montessori třídy	6
2.1	Složení Montessori tříd	7
2.2	Charakteristika pedagogického sboru v Montessori třídách	8
2.3	Charakteristika žáků.....	9
2.4	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	10
3	Charakteristika školního vzdělávacího programu	10
3.1	Zaměření Montessori tříd.....	10
3.2	Vysvětlení názvu ŠVP – LABYRINT SVĚTA	12
3.3	Profil absolventa	12
3.4	Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	Chyba!
	Záložka není definována.	
3.5	Začlenění průřezových témat do vyučovacího předmětu Labyrint světa.....	13
3.6	Specifika vyučovacích metod ve třídách MONTESSORI	18
3.6.1	Principy Montessori pedagogiky.....	18
3.6.2	Vzdělávací strategie Montessori.....	19
3.6.3	Specifický způsob vyučování	19
3.6.4	Spolupráce se zákonnými zástupci	20
3.6.5	Průběh dne.....	20
3.6.6	Před přijetím do Montessori třídy.....	21
3.6.7	Koncepce domácí přípravy žáků	21
3.7	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Montessori třídách	
	22	

3.8	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.....	24
4	Učební plán	Chyba! Záložka není definována.
4.1	Poznámky k učebnímu plánu	Chyba! Záložka není definována.
5	Učební osnovy předmětu Labyrint světa	26
5.1	Obor Český jazyk a literatura.....	Chyba! Záložka není definována.
5.1.1	Český jazyk a literatura I. stupeň	Chyba! Záložka není definována.
5.1.2	Český jazyk a literatura II. stupeň	Chyba! Záložka není definována.
5.2	Obor Cizí jazyk – angličtina	Chyba! Záložka není definována.
5.2.1	Cizí jazyk – angličtina – I. stupeň	Chyba! Záložka není definována.
5.2.2	Cizí jazyk – angličtina – II. stupeň.....	Chyba! Záložka není definována.
5.3	Obor Další cizí jazyk - němčina.....	Chyba! Záložka není definována.
5.4	Obor Matematika a její aplikace	Chyba! Záložka není definována.
5.4.1	Matematika a její aplikace I. stupeň.....	Chyba! Záložka není definována.
5.4.2	Matematika a její aplikace II. stupeň.....	Chyba! Záložka není definována.
5.5	Obor Informatika	Chyba! Záložka není definována.
5.6	Obor Člověk a jeho svět.....	Chyba! Záložka není definována.
5.7	Obor Člověk a svět práce	Chyba! Záložka není definována.
5.7.1	Člověk a svět práce I. stupeň.....	Chyba! Záložka není definována.
5.7.2	Člověk a svět práce II. stupeň	Chyba! Záložka není definována.
5.8	Obor Tělesná výchova	Chyba! Záložka není definována.
5.9	Obor Výchova ke zdraví	Chyba! Záložka není definována.
5.10	Obor Hudební výchova	Chyba! Záložka není definována.
5.11	Obor Výtvarná výchova	Chyba! Záložka není definována.

5.12	Obor Fyzika	Chyba! Záložka není definována.
5.13	Obor Chemie	Chyba! Záložka není definována.
5.14	Obor Přírodopis.....	Chyba! Záložka není definována.
5.15	Obor Zeměpis	Chyba! Záložka není definována.
5.16	Obor Dějepis	Chyba! Záložka není definována.
5.17	Obor Výchova k občanství.....	Chyba! Záložka není definována.
10	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků v Montessori třídách	30
10.1	Pravidla pro hodnocení žáků.....	32
10.2	Zásady a pravidla sebehodnocení žáků	33
10.3	Celkové hodnocení žáků na vysvědčení	33
10.4	Kritéria hodnocení	34

1 Identifikační údaje

Název ŠVP	LABYRINT SVĚTA - Montessori Prachatice
Název školy - předkladatel	ZŠ a Montessori MŠ Prachatice, Národní 1018
Adresa školy	Národní 1018, Prachatice, 383 01
IČ	00 583 278
Bankovní spojení	15334 -281/0100 KB Prachatice
DIČ	CZ 00583278
Telefon/fax	388 385 922 / 388 385 920
E-mail	zsprachatice@narodka.cz
Adresa internetové stránky	www.prachatice.cz/narodka
Právní forma	Škola s právní subjektivitou, příspěvková organizace
Zařazení do sítě škol	12.3. 1996 zařazena do sítě škol, pod č.j. : 52/1996-01
Název zřizovatele - adresa	Město Prachatice, Velké nám. 3, 383 01 Prachatice
Součásti školy	Školní družina, školní jídelna
IZO ředitelství	600062937
Ředitelka Statutární zástupkyně Zástupkyně řed. pro Montess. třídy a družiny Zástupkyně řed. pro MŠ Účetní a personalistka Hospodárka	Mgr. Hana Bolková Mgr. Renata Sýkorová Ing. Dagmar Kozlová, PhD. Bc. Petra Prixová Jana Fišerová Jana Holčíková
Přehled hlavní činnosti školy (podle zřizovací listiny)	Organizace je základní škola se školní družinou a se školní jídelnou. Její činnost je vymezena zákonem č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky č.107/2005 Sb., o školním stravování.

Platnost dokumentu od: 1.9.2022

Podpis ředitelky:

Razítko školy:

2 Charakteristika školy s důrazem na Montessori třídy

Škola byla uvedena do provozu v září 1990. Je to moderní panelová škola pro 22 kmenových tříd s odbornými učebnami a kapacitou 660 žáků od 1. do 9. ročníku. V září 2013 se otevřela 1. Montessori třída, od dubna 2022 je součástí školy i Montessori mateřská škola. Uvažujeme o maximální kapacitě 189 dětí ve škole (21 dětí v každém ročníku), 20 dětí v mateřské škole a do 20 dětí v Klubíku – zájmovém vzdělávání. Členění školy umožňuje umístění Montessori tříd a Montessori předškolních zařízení odděleně ve dvou patrech nad sebou. Učitelé – průvodci - mají k dispozici několik kabinetů a společnou sborovnu.

Výhodou školy je dobré zázemí pro sport – škola má dvě tělocvičny, fotbalové hřiště s umělým povrchem, další hřiště na míčové hry a běžeckou dráhou. Pro děti je k dispozici i školní přírodní zahrada, kterou využívají pro výuku i odpočinek především děti a žáci z Montessori. Umístění školy na kraji města dává příležitost i k procházkám, výuce a sportování v přírodě.

Škola má velké prostorné chodby, které jsou využívány pro relaxaci žáků. V případě Montessori jsou chodby opatřeny kobercem, kvalitním osvětlením, nábytkem, pomůckami a knihami tak, aby mohly být využívány nejen pro odpočinek, ale i pro výuku nebo družinu. Prostory chodby jsou využívány i na společná setkávání dětí ze všech Montessori tříd – tzv. velký sněm, pro společné projekty, koncerty, vystoupení, také pro společné setkávání rodičů, dětí, učitelů a vedení školy – tzv. generální sněm.

ZŠ a Montessori MŠ Prachatice je plně organizovanou školou, kterou navštěvuje přes 450 žáků. Více jak jednu třetinu tvoří děti z Montessori tříd. Naše škola je jedinou státní plně organizovanou školou v Jihočeském kraji, kde jsou Montessori třídy prvního i druhého stupně.

V Montessori Prachaticích jsou dvě třídy předškolního vzdělávání – MŠ a Klubík (zájmové vzdělávání), 5 tříd I. stupně a 4 třídy II. stupně.

Spolupráce předškolních dětí a žáků školy se nám jeví jako velmi výhodná pro obě skupiny, předškoláci pravidelně navštěvují třídu prvního trojročí, s nejmenšími dětmi spolupracují i starší ročníky. Stojíme o to, aby se všechny děti z Montessori tříd znaly, vzájemně spolupracovaly na projektech, bez ohledu na ročník navštěvovaly prezentace v jiných třídách, pomáhaly si. Ve škole je celkem 5 oddělení školní družiny, z toho dvě oddělení jsou pro děti z Montessori tříd.

2.1 Složení Montessori tříd

Vyučování probíhá ve věkově heterogenních třídách, a to v prvním trojročí a druhém dvojročí se spolupracujícím 6. ročníkem a ve studijních skupinách každého ročníku na stupni druhém.

První trojročí:

I. M - 1. až 3. ročník

II. M - 1. až 3. ročník

III. M - 1. až 3. ročník

Druhé dvojročí se spolupracující 6. třídou

IV. M – 4. a 5. ročník

V. M – 4. a 5. ročník

VI. M – 6. ročník spolupracující v rámci projektového vyučování se 4. a 5. ročníkem

Třetí trojročí

VII. M – 7. ročník

VIII. M – 8. ročník

7. a 8. ročník je na některé předměty spojen do jedné studijní skupiny

IX. M – 9. ročník

Třídy druhého stupně budou v rámci projektového vyučování spolupracovat mezi sebou napříč ročníky.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru v Montessori třídách

Základem učitelského sboru Montessori tříd na ZŠ Národní jsou kvalifikovaní učitelé. Každý učitel má, dělá si nebo v nejbližší době bude dělat Montessori národní kurz, pokud to bude ve finančních možnostech školy. Snažíme se zajistit z vlastních zdrojů Montessori vzdělávání pro ty, kteří ho dosud nemají. V každé třídě je dle možností školy asistent. Pokud to bude v možnostech školy, nabídneme vzdělávání i pro asistenty.

Mimo vyučování se dětem ve školní družině věnují vychovatelé. Do budoucna chceme, aby i vychovatelé měli Montessori kvalifikaci.

Celý Montessori tým se skládá z učitelů – průvodců ve škole, mateřské škole a klubíku (zájmového vzdělávání), asistentů a vychovatelek ve školní družině. V čele Montessori týmu stojí zástupkyně ředitele pro Montessori určená ředitelkou školy.

Úkolem zástupkyně ředitele pro Montessori je:

- zprostředkovávat informace mezi vedením školy a Montessori týmem
- reprezentovat Montessori na veřejnosti
- komunikovat s návštěvami v Montessori třídách
- zprostředkovávat komunikaci mezi Bezinka - Montessori škola, z.s. a Montessori týmem
- svolávat porady Montessori týmu

Ředitelka školy zároveň určuje:

Zástupkyni ředitelky pro předškolní a mimoškolní výchovu, jejímž úkolem je:

- pedagogické zastřešení a sjednocení v předškolním zařízení školy
- svolávání pravidelných porad s dalšími pracovníky předškolního zařízení
- organizace provozu předškolního zařízení
- zprostředkovávat svým spolupracovníkům nejnovější informace ze světa pedagogiky

Vedoucí učitelku – metodičku, jejíž úkolem je:

- směřovat k pedagogické jednotnosti Montessori výuky ve všech třídách Montessori
- navštěvovat výuku v Montessori třídách, diskutovat s učiteli a asistenty o pedagogických metodách, pomáhat s komunikací mezi rodiči a učiteli
- zprostředkovávat svým spolupracovníkům nejnovější informace ze světa pedagogiky
- plánovat a koordinovat společné akce mezi Montessori třídami

Náplní a cílem pedagogického týmu Montessori je:

- poskytnout všem žákům učivo v souladu s RVP a ŠVP s maximálním využitím filozofie Marie Montessori
- seznámit se s obsahem ŠVP pro Montessori třídy a Kurikulem pro Montessori průvodce
- pravidelně se scházet na řešení provozních a pedagogických otázek
- usilovat o seberozvoj i rozvoj celého Montessori
- řešit vzájemnou komunikací provozní problémy
- využívat možností pro zlepšení spolupráce, např. supervize, vzájemné supervize
- zajímat se o další zkušenosti pedagogické praxe v oblasti moderních přístupů ke vzdělávání a metodách práce
- inspirovat se zkušenostmi v práci s dětmi v Montessori systému a demokratických školách
- získávat nové informace a zkušenosti samostudiem, účastí na konferencích a vzdělávacích akcích, které organizuje zapsaný spolek Bezinka – Montessori škola, z.s. vzniklý za účelem podpory Montessori v Prachaticích
- využívat návštěv a náslechnů v jiných školách v České republice i v zahraničí
- využívat vzájemného vzdělávání Montessori učitelů mezi sebou
- procházet průběžně interním vzděláváním v rámci školy nebo v rámci další nabídky akreditovaných akcí DVPP v ČR.

Pedagogický sbor bude rozšířen také o externí odborníky z různých oblastí, kteří budou pracovat s dětmi pod vedením pedagoga školy.

Pokud to bude možné, budeme se snažit o zapojení rodilého mluvčího do výuky jazyka.

2.3 Charakteristika žáků

Kromě dětí z Prachatic tvoří poměrně značnou část Montessori tříd žáci dojíždějící z nejbližších měst – Volary, Netolice, Lhenice, Volyně a okolních vesnic. Mezi našimi žáky jsou i žáci v individuálním vzdělávání.

Zkušenosti máme s integrací žáků s poruchami učení a chování a se zdravotním postižením. Počet integrovaných žáků v Montessori třídách se pohybuje kolem 20 žáků. Někteří integrovaní žáci pracují podle individuálního vzdělávacího plánu, o jehož vypracování požádali rodiče, některým byl schválen asistent. Mezi našimi žáky jsou i žáci nadaní. Jejich

počet se pohybuje kolem 5 - 7 žáků. I tito žáci mají IVP, pokud o něj požádali rodiče, aby měli možnost rozvíjet své nadání.

2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola organizuje pravidelné celoškolní projektové vyučování „napříč školou“ (dáno celoročním plánem práce). V Montessori třídách se učíme nastavit fungování demokratické instituce jako prostředí, kde se děti učí sdílet své nápady pro plánování programu školy, sestavovat pravidla pro vzájemné vztahy a komunikaci v komunitě, sledovat a řešit konflikty. V demokratické instituci školy partnersky participují žáci i učitelé.

Zaměření dlouhodobých vzdělávacích projektů vychází ze ŠVP školy a ze zájmu a potřeb dětí. Navazujeme spolupráci s dalšími školami a jejich pedagogickými týmy pro společná školení a sdílení zkušeností. V rámci mezinárodní spolupráce se nám podařilo navázat spolupráci se školou Montessori Mondial ze Stockholmu [a jednáme o spolupráci se školami z francouzského města Pont du Château].

Už zavedenou součástí programu školy je spolupráce s Centrem ekologické výchovy Dřípatka v oblasti environmentální výchovy, Městskou knihovnou v oblasti rozvoje komunikace, vzdělávání a osvěty, Červeným křížem – kurzy 1. pomoci, OS Portus Prachatice o.p.s, Městskou policií, Policií ČR, Městským muzeem, seniory, Alzheimer centrem, Hospicem, NP Šumava.

Dlouhodobým projektem v rámci předmětu výchova k volbě povolání je v 7. a 8. ročníku návštěva různých firem, podniků a zařízení. Zapojeni jsme také do projektu Škola pro udržitelný život ve spolupráci s střediskem ekologické výchovy SEVER.

Plánujeme společné vícedenní pobyty dětí školy v podnětném prostředí v zajímavých místech ČR, adaptační kurzy, vícedenní exkurze.

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření Montessori tříd

Naším cílem je nabídnout žákům vzdělávání způsobem koncipovaným na základě principů Montessori pedagogiky. Tomu je přizpůsoben jednak celkový charakter výuky, taktéž i prostředí tříd, ve kterých vzdělávání probíhá. Základní principy, které ctíme: partnerský a respektující přístup k dětem a dospívajícím, v co největší míře svobodná volba práce v prostředí s jasně stanovenými pravidly a vymezenými hranicemi, respektování senzitivních (citlivých) období, věková heterogenita (různorodost), kooperativní výuka (spolupráce),

projektová výuka, připravené prostředí, podnětná práce s chybou, pochvalou, přirozeným důsledkem, formativní systém hodnocení.

Standardy, které dodržujeme:

- Třídy - skupiny žáků jsou věkově smíšené tak, aby respektovaly vývojové potřeby dětí dle Montessori teorie.
- Žáci mají možnost nerušené „volné“ práce - výuka není členěna na vyučovací hodiny podle pravidelného rozvrhu, ale práce probíhá v tzv. blocích (podle možností)
- Učitel pracuje s chybou a pochvalou dle zásad a principů pedagogiky Montessori.
- Žáci se spolupodílejí na vytváření třídních pravidel.
- Výsledky práce žáků jsou shromažďovány jako portfolia, jsou vedeny záznamy o individuálním pokroku a postupu. Hodnocení na vysvědčení je slovní (objektivní, popisným jazykem), žáci nejsou srovnáváni s ostatními, hodnocení je motivací pro další práci dítěte
- Máme připravené prostředí pro individuální či skupinovou a společnou práci. Třídy jsou vybaveny Montessori didaktickým materiálem, který je vhodný pro aktuální vývojové období a potřeby dětí a dospívajících. Tento materiál je přehledně uspořádán podle oblastí vzdělávání a je ve třídě (stejně jako učebnice, pracovní sešity, encyklopedie a další učební literatura či PC) jenom v jednom provedení.
- Stoly jsou sestaveny pro práci jednotlivců, dvojic i skupinek dětí. Je zde prostor pro setkání dětí ke společné komunikaci, sdílení a společným aktivitám s učitelem. Je také připraven prostor pro pohodlnou práci i relaxaci dětí, místo pro osobní věci dítěte.
- Pedagog vytváří prostředí, ve kterém je respektována individuální osobnost a práva dítěte, pozoruje žáky při práci a o jejich činnosti a postupu si vede pedagogické záznamy, stále se profesně i osobnostně vzdělává, spolupracuje s ostatními kolegy, je prostředníkem v komunikaci a spolupráci rodiny a školy.
- Program je zaměřen na nastavení optimální vzdělávací cesty pro každé dítě v Montessori třídách. Využívá moderních trendů ve vzdělávání, ověřených aktivizujících přístupů práce s dětmi podle konstruktivistických programů vzdělávání a principy demokratické školy.

3.2 Vysvětlení názvu ŠVP – LABYRINT SVĚTA

Labyrint a cesta jím je v podstatě alegorií řešení jakékoliv otázky či problému. Labyrint vždy představuje na pohled složitý celek, ale je to systém, který má střed, cíl. Tento střed či cíl se často nevyjeví hned, ale je třeba jej hledat. Cesta ke středu labyrintu je vedena tak, aby si během ní hledající uvědomil potřebné souvislosti. Současný svět představuje velmi složitý labyrint, ale jeho střed se nemění. Středem je stále poznání sama sebe a základních principů fungování přírody a společnosti. Smyslem vzdělávání a výchovy je naučit žáky hledat střed všech labyrintů, s nimiž se v životě setkají, včetně labyrintu „osobního“. Cílem je svobodný, zodpovědný a samostatný člověk – dítě i průvodce. Člověk orientující se v celku a vědomý si důležitosti detailů a souvislostí. Cesty k témuž cíli mohou být různé, protože i lidé jsou různí. Množství cest v labyrintu dává svobodu volby. Množství zákoutí dává pestrost poznání. Každý detail je tak vždy součástí celku a má na něj vliv. I každé dítě představuje labyrint, v němž se průvodce snaží zorientovat, aby mohl být dotyčnému dítěti užitečným rádcem.

3.3 Profil absolventa

Žák, který v 9. ročníku vychází z Montessori Prachatice

- je svobodná, zodpovědná a samostatná osobnost, která respektuje svobodu druhých lidí a je ohleduplná i k životnímu prostředí
- zná svoje vlohy a nadání a umí ocenit vlohy a nadání druhého člověka
- ví, kde je jeho místo v kolektivu (a posléze ve společnosti) a dokáže pomoci těm, kteří to potřebují
- umí formulovat své myšlenky, vhodnými slovy obhájit svůj názor stejně jako vyslechnout a respektovat názor druhého
- umí si práci či problém analyzovat, navrhnout postup, naplánovat jednotlivé kroky, vyhodnotit, ohodnotit, prezentovat ostatním, ale také pomoci s řešením jiným lidem
- umí být sám sebou, sám se sebou, ale také spolupracovat a komunikovat s jinými lidmi
- naplňuje výstupy RVP a ŠVP především v oblasti kompetencí a umí je aplikovat v dalším studiu i v životě
- ctí kulturní tradice svého národa, ale dokáže ctít kulturní tradice i jiných národů; umí se dorozumět v angličtině

3.4 Začlenění průřezových témat do vyučovacího předmětu Labyrint světa

1 Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Tematický okruh/ ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.1 Osobnostní rozvoj									
1.1.1 Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	X	X		X	X	X
1.1.2 Sebepoznání a sebepojetí	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.3 Seberegulace a sebeorganizace	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.4 Psychohygiena	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.1.5 Kreativita	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2 Sociální rozvoj									
1.2.1 Poznávání lidí	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.2 Mezilidské vztahy	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.3 Komunikace	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2.4 Kooperace	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3 Morální rozvoj									
1.3.1 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3.2 Hodnoty, postoje, praktická etika	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Praktická realizace v Montessori Prachatice

- pravidelný třídní, velký, generální sněm, jejich vedení, řešení provozních problémů
- společné sestavování pravidel a jejich změna v případě potřeby
- setkávání při společných akcích Montessori tříd
- setkávání při společných akcích školy
- pořádání a zapojení se do charitativních akcí, sbírek
- v případě potřeby spolupráce třídních kolektivů se speciálním pedagogem a psychologem
- pravidelná spolupráce s Domovem matky Vojtěchy a Hospicem Sv. J. N. Neumana, případně s jinými organizacemi, společné aktivity s klienty Domova matky Vojtěchy
- spolupráce s dětmi z Montessori předškolních zařízení, pomoc při jejich zařazování do školního prostředí
- cílené zaměření na rétoriku – dovednosti kvalitně sdělit svůj názor, pravidelné samostatné prezentace před celou třídou, popř. třídami či veřejností (rodiči)

- závěrečné ročníkové práce na konci roku od 5. ročníku

2 Výchova demokratického občana (VDO)

Tematický okruh/ ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2.1	Občanská společnost a škola	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2	Občan, občanská společnost a stát	X	X	X		X	X	X		
2.3	Formy participace občanů v politickém životě				X	X	X	X	X	X
2.4	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				X	X	X	X	X	X

Praktická realizace v Montessori Prachatice

- fungování třídních samospráv
- práce Montessori žákovského parlamentu
- přispívání do Montessori časopisu Velryba na souši
- práce Montessori Ekotýmu
- účast žáků ve Studentské radě Města Prachatice
- spolupodíl žáků na pravidelné evaluaci třídy a školy
- spolupráce s obecními komunitami, s občany města v rámci akcí školy a obce
- spolupráce s ostatními Montessori školami v ČR, ale i v zahraničí

3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Tematický okruh/ ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
3.1	Evropa a svět nás zajímá	X	X	X	X	X	X	X		X
3.2	Objevujeme Evropu a svět	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.3	Jsmo Evropané	X	X	X	X	X		X	X	X

Praktická realizace v Montessori Prachatice

- celomontessori nebo celoškolské projekty - Evropský den jazyků, projekty zaměřené na partnerské školy
- zapojení do e- Twinningu – spolupráce mezi školami, komunikace studentů a tvorba společných projektů online
-

- příhraniční spolupráce se školami daného regionu
- zapojení do programu Erasmus
- velké kosmické příběhy

4 Multikulturní výchova (MkV)

Tematický okruh/ ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
4.1	Kulturní difference	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.2	Lidské vztahy	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.3	Etnický původ	X	X	X	X	X		X	X	X
4.4	Multikulturalita	X	X	X				X	X	X
4.5	Princip sociálního smíru a solidarity				X	X	X	X	x	X

Praktická realizace v Montessori Prachaticce

- celoškolní projekty – Průřez světovou a evropskou kulturou – film, divadlo, literatura, hudba, výtvarné umění
- Tříkrálová sbírka
- Projekty CEV Dřípatka
- Velké kosmické příběhy

5 Environmentální výchova (EV)

Tematický okruh/ ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
5.1	Ekosystémy	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.2	Základní podmínky života	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.3	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.4	Vztah člověka k prostředí	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Praktická realizace v Montessori Prachaticce

- celoškolní, ročníkové a třídní projekty – celoroční plán environmentální výchovy
- práce Ekotýmu a ekologické projekty Montessori parlamentu
- třídění papíru a plastu, sběr papíru a hliníku
- ozdravění školní zahrady
- využití přírodní školní zahrady pro výuku

- pravidelný úklid okolí školy
- spolupráce s Centrem ekologické výchovy – Dřípatkou
- využití výrobků s ekoznačkou
- postupné ozdravení nabídky stravy ve školní jídelně a školním bufetu
- spolupráce s Českým mysliveckým svazem, Městskými lesy Prachatice a Správou NPa CHKO Šumava
- šetření elektrickou energií a vodou
- velké kosmické příběhy
- zapojení do projektů EVVO a dalších, které souvisí s ochranou přírody a klimatu
- Montessori prostory v co největší míře vybaveny nábytkem a pomůckami z přírodních materiálů
-

6 Mediální výchova (MV)

Tematický okruh/ ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
6.1	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	X	X	X	X	X	X	X		X
6.2	Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality				X	X	X	X		X
6.3	Stavba mediálních sdělení				X	X	X	X	X	X
6.4	Vnímání autora mediálních sdělení				X	X	X			X
6.5	Fungování a vliv médií ve společnosti				X	X		X	X	X
6.6	Tvorba mediálního sdělení	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6.7	Práce v realizačním týmu	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Praktická realizace v Montessori Prachatice

- využití videokamery pro záznam práce dětí a jejich následné sebehodnocení
- vydávání Montessori časopisu Velryba na souši
- pěstování kritického přístupu k reklamě, bulvárnímu tisku a kýči v rámci celoškolských, ročníkových a třídních projektů
- prezentace žáků v rámci výuky od 1. ročníku
- ročníkové práce na konci 5. ročníku a každého ročníku II. stupně
- pozitivně a efektivně vedená komunikace /při řešení třídních problémů, sebehodnocení, skupinové práci, kooperativní výuce, atd. /

- spolupráce s městskou knihovnou
- prezentace Montessori tříd na veřejnosti – výstavy, zapojení do akademie školy, místní tisk, kabelová televize, www stránky, výroba reklamního videoklipu

3.5 Specifika vyučovacích metod ve třídách MONTESSORI

3.5.1 Principy Montessori pedagogiky

Pedagogické postupy a metody navazují na principy, které byly uplatňovány v předškolním zařízení s programem Montessori, v zájmovém útvaru Bezinka pro nejmenší - Montessori a při výchově v rodině.

Pracujeme s pojmy senzitivní fáze, polarita pozornosti, připravené prostředí, volná práce

Senzitivní fáze ve vývoji dítěte je zvláštní vnímavost k získání určitých schopností a dovedností; trvají jen určitou dobu a nenávratně skončí, ať jsou využity nebo ne. Senzitivní fáze probíhají u každého člověka v každém věku. Senzitivní fáze související s vývojem se projevují u všech dětí na světě podobně.

Polarita pozornosti označuje maximální koncentraci dítěte na určitou práci. Pokud je dítě takto zaujato, nemá být vyrušováno a má mu být poskytnut dostatek času, aby práci dokončilo. Ve školním prostředí se o to snažíme 1,5 hodinovými bloky, nedělením rozvrhu na jednotlivé předměty (dle možností), v maximální možné míře respektujeme pracovní nasazení dítěte.

Připravené prostředí znamená připravené prostředí pro aktuální senzitivní období jednotlivých dětí; zahrnuje speciální výukový program, materiály, uspořádání třídy, proces osvojování poznatků, osobnost učitele a lásku k dítěti. Prostor třídy je rozdělen do oblastí vzdělávacích předmětů. Oblasti jsou vybaveny otevřenými dostupnými policemi s vhodnými pomůckami pro rozvoj vědomostí a dovedností. Připravené prostředí je i takové, které se aktuálně přizpůsobuje potřebám dítěte nebo dětí, pokud je to v souladu s ostatními členy třídy.

Věková heterogenita (různorodost). Jen ve skupině různě starých dětí může docházet ke vzájemnému učení, k prohlubování znalostí, k opakování v minulém ročníku probrané látky. V heterogenní skupině je pro vyspělejší děti snazší najít si kamaráda mezi staršími dětmi, pro pomalejší děti zase mezi mladšími. Heterogenní skupina dává možnost zažít si pocit, že je o mě pečováno i že já sám pečuji.

Kooperativní výuka (spolupráce) a individuální výuka. Maximálně respektujeme individualitu dítěte, jeho potřebu pracovat sám, ve dvojici nebo ve skupině. Podporujeme skupinovou výuku, práci na společných projektech, akcích, ale respektujeme přání jedinců pracovat odděleně.

Hodnocení, práce s chybou. Chybu chápeme jako ukazatele změny, jako zdroj pohybu a příležitost se o sobě něco dozvědět. Pravidelným sebehodnocením i respektujícím vzájemným hodnocením se snažíme děti dovést k reálné představě o sobě, o svých

dovednostech.

Samostatnost a zodpovědnost. Veškerá pedagogická činnost vede k tomu, abychom vychovávali děti samostatné – schopné se rozhodnout, práci si naplánovat, začít úkol, sehnat si informace, dokončit a prezentovat projekt, najít si vše potřebné, zeptat se atd, - ale i zodpovědné. Zodpovědné za svoji práci, za její dokončení, uklizení, ale i za své chování, za třídní kolektiv, za celé Montessori.

3.5.2 Vzdělávací strategie Montessori

Vychází z předpokladu, že každý člověk je bytost neopakovatelná a přichází na svět s vybavením, které není shodné s jiným jedincem.

Vzdělávací strategie v systému Montessori tedy musí být volena tak, aby učitel mohl k dětem přistupovat individuálně a vycházel vstříc jejich potřebám.

Koncepce programu Montessori umožňuje realizovat současné moderní trendy v oblasti vyučování:

- využití vnitřní motivace a individuálních předpokladů a schopností
- komunikační dovednosti ve výuce (komunitní kruh)
- integrovaná tematická výuka
- problémové vyučování
- kritické myšlení
- skupinová práce, projektové vyučování
- globální výchova
- poznávání všemi smysly
- vnímání reálných skutečností – propojení se životem

3.5.3 Specifický způsob vyučování

Specifickou formou vyučování je tzv. volná práce, což je samostatná, individuálně řízená činnost v souladu se zájmem a plánem žáka v rámci ŠVP.

Volná práce však neznamená, že dítě střídá činnosti bez ukončení a důslednosti nebo nedělá nic. Svoboda nespočívá v tom, že dítě zůstane ponecháno samo sobě, nebo že učitel vůbec nezasahuje do jeho vzdělávání a učebních procesů. Nějakou činnost si dítě zvolit musí.

Učitel činnost dětí koordinuje a využívá své pedagogické dovednosti, aby bez příkazů pomohl najít dítěti činnost, která ho zaujme.

Svoboda dítěte je samozřejmě chápána jako povinnost, ne anarchie. Pokud se dítě pro něco

rozhodne, je jeho povinností práci dokončit.

Pokud chce dítě pracovat s určitým materiálem, který ho zajímá – samo se svobodně rozhodne – je jeho povinností dodržet daná pravidla.

K sebedisciplině vedou průvodkyně děti již v předškolním zařízení.

Běžnou formou výuky je také skupinová práce nebo práce ve dvojicích podle volby žáka i jako učební metoda. Nedílnou součástí jsou klíčové lekce na prezentaci nových témat.

3.5.4 Spolupráce se zákonnými zástupci

Pravidelná spolupráce se zákonnými zástupci je velmi důležitá pro jednotné působení principů vedení a práce s dětmi doma a ve škole.

Škola je zákonným zástupcům otevřena. Zákonní zástupci mají po domluvě možnost zúčastnit se vyučování, mohou se zúčastňovat výletů a výprav dětí v rámci vyučování.

Součástí spolupráce během roku je také pořádání slavností a programů pro zákonné zástupce s dětmi mimo vyučování.

Pravidelně se konají třídní schůzky a individuální pohovory.

Nejméně jedenkrát ročně se uskuteční tzv. generální sněm – tedy setkání všech učitelů, žáků a rodičů.

Zákonní zástupci jsou povinni seznámit se se Školním vzdělávacím plánem pro Montessori třídy a Kurikulem pro děti a rodiče, informovat se o prospěchu, chování svých dětí a akcích třídy i všech Montessori tříd v průběhu roku v rámci systému Bakalářů, v žákovských knížkách, z týdenních zpráv. Je také potřeba, aby se účastnili Montessori akcí – generální sněm, tematické přednášky atd.

3.5.5 Průběh dne

Žáci se dle principů Montessori učí ve vyučovacích blocích, které trvají minimálně 1,5 hodiny. Během těchto hodin probíhá výuka formou volné práce – individuální nebo skupinové, prezentace nové látky, prezentace dětí, práce na projektech.

Během těchto výukových bloků žáci volí činnost, tempo práce, mohou volně chodit na WC, dodržovat pitný režim, svačit.

Od 9.30 do 10.00 mají děti velkou přestávku, kterou tráví na školní zahradě.

Součástí běžné výuky jsou také v co největší míře zařazovaná výuka v terénu, několikadenní pobyty v přírodě – adaptační kurz, exkurze, návštěvy externích lektorů. Na druhém stupni od

7. ročníku - pak v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce pravidelné exkurze (i vícedenní) na různá pracoviště dle možností školy.

3.5.6 Před přijetím do Montessori třídy

Do první třídy Montessori:

Do prvního ročníku Montessori jsou přijímány děti podle těchto kritérií:

1. Návštěva Montessori předškolního zařízení a doporučení průvodkyně –max. 10 bodů
2. Starší sourozenec zájemce u nás navštěvuje Montessori třídu – max. 10 bodů
3. Projevení zájmu o Montessori během posledních dvou let (návštěva v Montessori třídě, návštěva na setkání s předškoláky, tematické přednášky atd.) – max 10 bodů.
4. Vyplnění dotazníku oběma rodiči – max. 10 bodů.

Před termínem zápisu jsou zákonní zástupci na informativní schůzce seznámeni s pedagogikou Montessori na naší škole.

Zájemci – děti – chodí na pravidelná setkání předškoláků.

Zájemci – děti (z Montessori předškolního zařízení i z jiných předškolních zařízení) – mají možnost po dohodě (od února) pravidelně navštěvovat výuku v prvním trojročí.

Rodiče mají možnost konzultovat své rozhodnutí s vyučujícími.

Do jiné než první třídy Montessori:

Do jiné, než první třídy Montessori je možné přijmout žáka jenom v případě volné kapacity. V tomto případě je nutný (dle možností):

- pohovor s oběma rodiči a žákem
- souhlas obou rodičů se vzděláváním žáka v Montessori třídě
- návštěva obou rodičů ve výuce
- návštěva žáka ve výuce bez přítomnosti rodiče po dobu 5 dnů

Před nástupem do Montessori třídy jsou rodiče povinni seznámit se se školním vzdělávacím plánem pro Montessori třídy a Kurikulem pro rodiče a děti.

3.5.7 Koncepce domácí přípravy žáků

Domácí příprava žáků navazuje na jejich přímé vzdělávací působení ve škole a je

koncipována v souladu s platným ŠVP. Je druhotným doplňkem, primární učení žáka probíhá ve vyučovací hodině ve škole.

Cíl domácí práce žáka:

- procvičit učivo (zejména v praktických souvislostech)
- rozvíjet u žáků smysl pro povinnost
- rozvíjet schopnost žáků samostatně se učit
- motivace (nejen) pro nové učivo
- zpětná vazba (pro učitele, žáka, zákonné zástupce)
- rozvíjení schopnosti organizace času
- rozšiřování kompetencí (doplňkový cíl)

Typy domácí práce žáka:

- dílčí úkoly zaměřené na procvičení a upevnění probíraného učiva
- práce na studijním plánu
- nepovinné a dobrovolné úkoly
- dlouhodobé úkoly, které vyžadují promyšlenou přípravu, vyhledávání a zpracování informací (prezentace, ročníkové práce apod.)

Zadávání domácí práce je plně v kompetenci učitele.

Dokončení práce doma z důvodu nestíhání ve škole lze zadat pouze výjimečně. Pokud se nestíhání práce ve škole opakuje u stejného žáka, je třeba hledat příčinu nezvládnutí práce, diferencovat požadavky ve spolupráci se zákonnými zástupci, výchovnou poradkyní, speciálním pedagogem nebo dalšími odborníky. Pokud se při hledání příčin nestíhání práce žáka ve škole dospělo k názoru, že příčina spočívá v rozhodnutí žáka ve škole nepracovat případně nepracovat vůbec (ve škole ani doma), je možné, po dohodě se zákonnými zástupci, zadávat domácí práci pravidelně nebo se se zákonnými zástupci domluvit na jiném postupu, případně přestupu do běžné třídy.

Od zákonných zástupců očekáváme:

Zajištění vhodného materiálního zázemí (školní kout) podporující domácí přípravu (klid k soustředění - nerozptylování, židle a stůl, psací a jiné běžně používané pomůcky, případně počítač s připojením k internetu...)

Vhodnou organizaci času dítěte po vyučování podporující domácí přípravu Podpůrnou motivaci dítěte k domácí přípravě

3.6 Zabezpečení výuky žáků se speciálními

vzdělávacími potřebami v Montessori třídách

Na naší škole se snažíme o bezproblémové zařazení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů. Se všemi dětmi ve třídě pracujeme takovým způsobem a zařazujeme takové metody práce, abychom učili žáky toleranci, vzájemnému pochopení, pomoci a rasové snášenlivosti.

Do tříd, kde jsou pro výuku využívány názorné pomůcky, např. Montessori materiál, jsou běžně zařazováni žáci se specifickými poruchami učení a je k nim přistupováno dle jejich individuálních potřeb. Ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka (přiznané podpůrné opatření prvního stupně) vypracuje škola plán pedagogické podpory, který zahrnuje především podpůrná opatření ve vzdělávacím procesu žáka. Podkladem plánu pedagogické podpory je ŠVP. K žákům, u nichž byly rozpoznány specifické poruchy učení, učitel vždy přistupuje dle jejich individuálních potřeb. Ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka vypracuje škola plán pedagogické podpory, který zahrnuje především podpůrná opatření ve vzdělávacím procesu žáka. Pokud má žák problémy s učením a projevují se u něj typické znaky poruchy, je vyšetřen (po dohodě s rodiči) v pedagogicko-psychologické poradně. Učitel pak s dítětem pracuje podle doporučení poradny a jeho cílem je ulehčit žákovi práci v problematických oblastech podle rozsahu a stupně poruchy. Realizací principů a metod práce s důrazem na individualizaci výuky je přirozeně vytvořeno vhodné prostředí pro tyto žáky (např. senzitivní fáze vývoje dítěte, polarita pozornosti, připravené prostředí, práce se specifickým názorným materiálem a možností vlastního prožitku, trojstupňová výuka atp.). Na pravidelných schůzkách je s rodiči konzultována práce žáka, jeho posun či návrhy dalších metod práce.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze na základě doporučení školního pedagogického zařízení (ŠPZ). Následně dle doporučení ŠPZ škola vypracuje individuální vzdělávací plán (IVP). IVP je vypracován zpravidla na 1 rok a zákonný zástupce s ním vyjadřuje souhlas. Podkladem pro tvorbu IVP je ŠVP. Na doporučení ŠPZ je možné, v rámci podpůrných opatření, upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah.

Žáci s tělesným postižením mohou být do Montessori tříd také integrováni. Je jim věnována zvláštní pozornost a péče nejen v době vyučování, ale i během přestávek či oběda.

V posledních letech narůstá ve společnosti počet dětí, které se s rodiči přistěhují z jiné země a neovládají český jazyk. Těmto dětem vyjdeme vstříc a po začlenění do třídních kolektivů jim může být nabídnuto doučování. Učitelé k těmto dětem také přistupují individuálně, tolerují jejich výsledky nejen v českém jazyce, ale i v ostatních předmětech a pomáhají jim překonat bariéru, kterou s sebou nese neznalost jazyka a prostředí.

3.7 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Nadaným žákem je žák, který vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých či sociálních dovednostech.

Mimořádně nadaným žákem je žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně přivysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Škola vytváří podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných. Výuka žáků probíhá tak, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Škola využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Postup při zajišťování výuky je obdobný jako u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato skutečnost vychází z toho, že také žák mimořádně nadaný má speciální vzdělávací potřeby.

V případě, že učitel vysleduje u žáka projevy mimořádného nadání, informuje o svém zjištění zákonné zástupce žáka. Jestliže zákonní zástupci žáka požádají o vyšetření žáka v PPP nebo v SPC a toto akreditované pracoviště potvrdí, že se jedná o žáka mimořádně nadaného, je žák dále vzděláván i hodnocen na základě doporučení odborného pracoviště. Výuka probíhá podle individuálních vzdělávacích plánů, které na začátku školního roku sestavují učitelé jednotlivých vyučovacích předmětů. V individuálním vzdělávacím plánu jsou rozpracovány závěry a doporučení PPP nebo SPC do podoby očekávaných výstupů, učiva a vhodných vzdělávacích strategií pro období školního roku, případně jeho zbývající části. Součástí individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka může být i jeho účast ve výuce některých vyučovacích předmětů ve vyšším ročníku, než který navštěvuje.

Výuka žáků mimořádně nadaných se v předmětech, ve kterých je integrace stanovena, zaměřuje na jejich individuální rozvoj.

Vyučující sleduje mimořádně nadané žáky zejména po stránce osobnostního a sociálního rozvoje, který nebývá vždy v souladu s rozvojem žáka v oblasti intelektové.

O vyšetření žáka odborníkem PPP nebo SPC může rodič požádat i bez doporučení vyučujícím. Pokud dojde odborné zařízení k závěru, že je třeba dítěti věnovat speciální péči, je nutné, aby o této skutečnosti rodič informoval třídního učitele. S poskytnutými údaji je zacházeno jako s důvěrnými.

Plán pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka:

Plán pedagogické podpory zpracovává škola pro žáka nadaného a mimořádně nadaného na základě potřeb úprav ve vzdělávání.

S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující.

PLPP obsahuje charakteristiku žáka a popis jeho nadání, stanovení cílů rozvoje žáka, podpůrná opatření ve škole (metody a organizace výuky, hodnocení žáka, pomůcky k naplnění cílů, požadavky na organizaci práce učitelů), podpůrná opatření v rámci domácí přípravy, vyhodnocení účinnosti PLPP.

Škola vyhodnocuje naplňování cílů PLPP nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření. PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení podpůrných opatření. Školní psycholog stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka:

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka zpracovává škola a obsahuje:

- závěry doporučení školského poradenského zařízení
- závěry psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a pedagogické diagnostiky, které blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka
- údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi
- vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, údaje o potřebě úprav v obsahu vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek
- seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů
- určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka
- personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka
- určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením.

IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka (zajistí školní psycholog).

Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele škol.

1 Učební osnovy předmětu Labyrint světa

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Labyrint světa je na I. stupni tvořen obsahem vzdělávacích oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informatika, Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Člověk a svět práce a ze všech tematických okruhů průřezových témat.

Na II. stupni je vyučovací předmět Labyrint světa tvořen vzdělávacím obsahem oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informatika, Dějepis, Výchova k občanství, Chemie, Přírodopis, Fyzika, Zeměpis, Výtvarná výchova, Hudební výchova, Člověk a svět práce, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova a ze všech tematických okruhů průřezových témat.

Předmět Labyrint světa v sobě zahrnuje všechny vzdělávací obory dle RVP. Zásadní pro nás byla propojenost jednotlivých oborů, učení v souvislostech, proto jsme zvolili variantu jediného předmětu. Stěžejním tematickým materiálem pro I. stupeň je vzdělávací oblast Člověk a jeho svět – dle M. Montessori Kosmická výchova. Témata této oblasti se promítají i do dalších vzdělávacích oborů ve výuce.

Pro II. stupeň jsou stěžejní témata vzdělávacího oboru Dějepis, na něž v co největší míře – dle možností – navazují obory Český jazyk a literatura (především Literární výchova), Zeměpis, Výtvarná výchova, Hudební výchova a dle možností i další obory.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v celém prostoru dvou pater školy, v jazykové učebně, dalších odborných učebnách školy (odborná učebna Hudební výchovy, Výtvarné výchovy, Fyziky, Chemie, tělocvična, učebna Informatiky) případně na zahradě s využitím pomůcek a různých zdrojů informací. Výuka může probíhat také v mimoškolním prostředí - při exkurzích do různých kulturních, sportovních a vzdělávacích zařízení (divadlo, muzea, dopravní hřiště, odborné programy pro děti, odborná pracoviště...). Velkou měrou zařazujeme do výuky dny v terénu.

Ve škole je zajištěna možnost společné práce dětí mezi ročníky a tím vzájemné učení, vzdělávací obohacování, budování sociálních vztahů, trénink komunikačních dovedností a posilování emoční inteligence mezi žáky.

Předmět LABYRINT SVĚTA je organizačně realizován převážně v blocích a tematických celcích, někdy ve vyučovacích hodinách.

Průběh vzdělávání

Vyučovací předmět je realizován v rámci principů a charakteristiky ŠVP. Vzdělávací obsah je propojen, a tak umožňuje žákům poznávat a učit se v souvislostech. Vzdělávací obsah je žákům nabízen s možností výběru a volby tak, aby chápali učební činnost jako samozřejmé naplnění školního času, ale zároveň aby možnost výběru pomáhala dětem převzít odpovědnost za své vzdělávání a učení - a vnímali je jako běžnou součást svého života.

Žákům jsou nabízeny různé zdroje pro zjišťování informací – školní knihovna, výukové programy na PC, připojení k internetu, připravené pomůcky a materiály, informace z terénu a externího prostředí, rozhovory, spolupráce s externími lektory apod.

Pro praktickou realizaci propojení poznatků a dovedností z různých oblastí (matematika, jazyk, přírodověda, historie, zeměpis, umění, pracovní náměty, zdravý životní styl a ekologie) nejlépe vyhovuje integrovaná tematická výuka (zahrnuje také velké otázky). V rámci tematických celků získávají žáci propojené informace, které umožňují globální pohled na svět, porozumění a vytváření vlastních konceptů. Využívají se vlastní tematické náměty dětí a jejich autentické zážitky, jejich zájem a naladění věnovat se určité oblasti. Pro jazykovou výchovu a matematiku je ve třídě připraven výukový materiál, který respektuje zásady pro připravené prostředí.

Aktivity v rámci tematické výuky a projektů jsou voleny tak, aby děti mohly spolupracovat, vzájemně si radit a pomáhat, pracovat ve skupinách na společném cíli a společně řešit

problémy. Při takovéto spolupráci (ve dvojicích, ve skupinách, napříč ročníky) pak mohou žáci pozorovat různé metody práce u svých spolužáků – mohou zkoušet, experimentovat a poznávat, jaké styly a metody práce jim samotným nejvíce vyhovují. Mohou se učit od svých starších – i mladších – spolužáků. Během společné i individuální práce učitel žáky sleduje, konzultuje nebo pomáhá s jejich učební činností.

Pro individuální práci učitel zajišťuje „připravené prostředí“ s potřebnými zdroji informací, pomůckami, výtvarnými a dalšími pracovními materiály. Děti učí pracovat samy a zaznamenávat si poznámky ze svého učení.

Výsledky své práce se žáci učí prezentovat jako skupina nebo jako jednotlivci. Přijímají tak okamžitou zpětnou vazbu od svých spolužáků i učitelů. Při společných prezentacích si děti vzájemně předávají informace, které zjistily a zpracovaly, a mají možnost klást další otázky. Vzájemně se tak obohacují a učí.

Materiály ze školní práce si děti zakládají do svého portfolia, učí se tak dokumentovat svůj vzdělávací pokrok. Portfolio je součástí podkladů pro slovní hodnocení školní práce žáků. Součástí běžného života školy je komunitní kruh a shromáždění školy – Velký sněm, kde mají děti i učitelé možnost sdělovat své zážitky, pocity a zkušenosti, diskutovat, vyjadřovat se k problémům, k pravidlům, prezentovat informace a hodnotit svoji práci. Považujeme za důležité, aby se děti nebály mluvit o svých názorech a konfrontovat je s okolím. Komunitní setkávání slouží také k předání informací o programu dne, změnách v programu či plánu.

Pomocí evokační prezentace jsou žáci povzbuzeni pro stanovení cílů učení a formulaci velkých otázek. Dále si vybírají oblast a dílčí témata, kterým se individuálně budou věnovat hlouběji. Na svých tématech a cílech pracují společně nebo samostatně nebo pod vedením pedagoga.

Žák svá dílčí témata zpracovává, prohlubuje poznatky o něm a předává je ostatním. Informace z oblastí, jejichž zpracování se žák přímo neúčastnil, jsou mu zprostředkovány spolužáky. Doplnění záznamů v mapách učiva je průběžně kontrolováno kmenovým učitelem a zaznamenáváno (pedagogický deník učitele, vlastní záznamy o postupu práce žáka, žákovské portfolio práce) – tyto záznamy jsou součástí podkladů pro slovní hodnocení školní práce žáků.

S ohledem na věková specifika dospívajících žáků přizpůsobujeme nabídku pojetí zpracování vzdělávacího obsahu především v podobě praktických činností tak, aby převažovala výuka, kde žáci získávají zkušenosti a informace na základě praktických činností nebo řešení problémů a projektů. Součástí výuky tak budou i prezentace pozvaných odborníků nebo exkurze na odborná pracoviště mimo školu - poznávací exkurze, besedy, práce v terénu, práce na projektech, výroba pomůcek, příprava jídla a vaření, sportovní aktivity apod.

Časové vymezení

Předmět	LABYRINT SVĚTA								
Ročník	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Časová dotace	21	22	24	25	26	28	30	32	32
Celková čas. dotace	118					122			

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – KU

Kompetence k řešení problémů – KŘP

Kompetence komunikativní – KK

Kompetence sociální a personální – KSP

Kompetence občanské – KO

Kompetence pracovní – KP

Kompetence digitální - KD

Výchovné a vzdělávací strategie

Dbáme a zajišťujeme připravené prostředí se specifickým materiálem (Montessori pomůcky, odborná literatura, programy na PC), který žák používá v rámci svých individuálních možností a potřeb. Učíme žáky hledat pro sebe nejvhodnější učební metody. (KU, KŘP, KSP, KO, KD)

Vzdělávací obsah nepředkládáme jako celek, ale dělíme jej na dílčí kroky podle individuálních potřeb žáka. Vedeme žáky k tomu, aby dokázali poznat svoje individuální potřeby, zvládli odhadnout délku trvání jednotlivých úkolů, měli dovednost rozvrhnout si práci, naplánovat. (KU, KŘP, KSP, KO, KP)

Plně respektujeme možnost výběru místa a spolupráce dětí. (KU, KO, KSP, KŘP, KP)

Vedeme žáky k zodpovědnosti za svou práci, k dovednosti vyhledat si informace, přijít si na postup práce, zeptat se, práci vyhodnotit a udělat výstup pro sebe nebo ostatní. (KU, KK, KO, KŘP, KSP, KP)

Žákům nabízíme společné aktivizující práce k úvodu tematických celků i v průběžné práci. (KU, KK, KSP, KŘP, KD)

Žákům nabízíme společné aktivizující práce ke čtení, psaní, práci s textem, sebevyjádření, rozvíjení slovní zásoby a komunikačních dovedností. (KU, KK, KSP, KŘP)

Při práci žákům běžně nabízíme a umožňujeme přístup k různým zdrojům informací (encyklopedie, slovníky, žákovská knihovna, internet, externí zdroje...). (KU, KŘP, KD)

Ve výuce využíváme různorodé metody a způsoby práce – individuální, skupinová, práce na pomůckách, projekty, exkurze... (KU, KK, KSP, KŘP, KO, KD)

Ve výuce pravidelně využíváme komunitní kruh. Žáky vedeme k formulování svých problémů, názorů, k respektu názoru druhých. (KU, KK, KSP, KŘP, KO)

Využíváme práci s chybou. (KU, KŘP, KP)

Dbáme na připravené prostředí se specifickým materiálem, který dítě používá v rámci svých individuálních možností a potřeb (KU, KK, KŘP, KD)

Respektujeme vývojové potřeby a osobnostní předpoklady žáků (KSP, KK)

Klademe důraz na dodržování dohodnutých pravidel včetně zásad bezpečnosti a hygieny (KŘP, KK, KSP, KO, KP)

Vedeme žáky ke zvládnutí základních hygienických návyků spojené se psaním, včetně návyků spojených s používáním digitálních technologií. Snažíme se využívat digitální technologie při tvorbě vlastního sdělení. Klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů. (KD, KU, KK)

10 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků v Montessori třídách

Způsob hodnocení, sebehodnocení a práce s chybou patří k základním principům Montessori pedagogiky. **Vychází z respektujícího a partnerského přístupu** dospělého (rodiče i učitele) k dítěti. Žáci nejsou hodnoceni porovnáváním s ostatními, nejsou posuzováni, není zde kladen důraz na výkon. **Hodnotíme vlastní pokrok žáka**, jak se mu daří zvládat naplánované učivo, jakou snahu při tom projevuje, jak využívá svůj čas ve škole, jeho jednání, chování, spolupráce s ostatními a respektování pravidel třídy. Hodnotíme také **úroveň prezentace žákovy práce** (písemné v portfoliích i ústní při prezentacích vlastní či skupinové práce). Běžnou klasifikaci u nás nahrazuje **slovní hodnocení**, ve vyšších ročnících v některých případech hodnocení procentuální.

Žáky vedeme ke **kontrole vlastní práce, hledání a opravě chyb a schopnosti svoji práci reálně ohodnotit** a vyvodit závěry pro další práci (zda je třeba ještě procvičit, nebo může jít dál).

Snažíme se rozvíjet **vzájemnou důvěru a přátelskou atmosféru**, čímž vytváříme prostor k tomu, aby žáci mohli bez obav poznávat své přednosti a nedostatky, možnosti a hranice, nebáli se chybovat, nebáli se ptát a říct si o pomoc, byli ochotni pomoci ostatním, uvědomovali si, co je jim příjemné či nepříjemné, dokázali dát najevo své pocity ostatním, dokázali ocenit práci ostatních a vážit si jí.

S **pochvalou** zachází učitel opatrně. Nechceme, aby se žáci snažili kvůli pochvale, či

odměně, ale aby uspokojili vlastní potřebu objevování nového a postupně si utvářeli vlastní vnitřní motivaci k učení a celoživotnímu vzdělávání. Pochvala má své místo, ale je třeba ji užívat přiměřeně. Hodnocení má žáka vést k tomu, aby svou práci dělal vždy tak, jak nejlépe dovede.

Chyba je vnímána jako přirozená součást procesu učení a řešení problémů. Je ukazatelem toho, co ještě není dokonale zvládnuto a je třeba procvičovat či zopakovat. Žáci jsou vedeni ke kontrole vlastní práce (porovnáním s danými kritérii, kontrolním listem), učí se hledat vlastní chyby a cesty k jejich nápravě. Schopnost samostatné kontroly, nalezení rozdílů a chyb považujeme za velmi důležitou kompetenci pro život.

Školní práce je zaznamenána v portfoliích – žáci si pravidelně zakládají výsledky své práce, učí se tak pracovat podle zadaných pravidel a třídit materiály do jednotlivých kategorií. Učitel průběžně hodnotí práce žáků a doplňuje komentáře, které obsahují porovnání práce se zadanými kritérii a návrhy postupů k vylepšení další práce.

Důležité hodnocené **písemné práce** (čtvrtletní, pololetní, závěrečné, tematické...) ze všech hlavních oborů (minimálně 2 práce z každého hlavního oboru za 1 školní rok) jsou zakládány po celou dobu školní docházky žáka. Před ukončením školní docházky jsou žákovi předány.

Vysvědčení má formu slovního hodnocení. Poskytuje žákům a rodičům přehled učiva, které žáci zvládli, se kterým se seznámili a ve kterém by se měli ještě zdokonalit. Popisuje snahu a překonané obtíže, míru porozumění a praktického použití znalostí a dovedností, přístup žáka, jeho jednání, chování, spolupráci s ostatními a respektování stanovených pravidel třídy. Označuje nedostatky a nabízí návrhy postupů k vylepšení další práce. Z důvodu hodnocení formou klasifikace potřebného na přihlášku na střední školu podáváme žákům 8. ročníku v pololetí a na konci roku a žákům 9. ročníku v pololetí vedle slovního hodnocení také hodnocení ve známkách. Vysvědčení se převádí na známky jen v případě přestupu žáka na jinou školu, a to na žádost školy nebo zákonného zástupce žáka.

Hodnocení žáků vychází z cíle podpořit u žáků:

- radost z pokroků ve vlastním učení
- přemýšlení nad plánováním a cíli práce
- uvědomění potřebné podpory pro dosahování stanovených cílů
- vedení žáků ke kritickému hodnocení své práce a tím také k přemýšlení o efektivním učení
- nasměrování k motivaci pro další vzdělávání

Hodnocení má podporovat bezpečné prostředí ve škole, proto v něm není podporována soutěž mezi dětmi nebo porovnávání žáků mezi sebou. Hodnocení také není založeno na

jednotném přístupu k hodnocení výsledků. Starší žáci se učí reflektovat také samotný proces učení. Systém hodnocení podporuje všechny klíčové kompetence.

10.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Pro výroční vysvědčení a poskytování zpětné vazby v průběhu vzdělávacího procesu využíváme formu slovního hodnocení, případně ve vyšších ročnících výjimečně hodnocení procentuální. Při samotném hodnocení klademe důraz na vhodnou a výstižnou formulaci a dáváme přednost pozitivnímu vyjádření. Při hodnocení používáme popisnou formu bez subjektivních formulací. Cílem hodnocení je podat žákovi zpětnou vazbu k jeho pokroku v učení, nikoli jeho porovnávání s ostatními. Při poskytování zpětné vazby se zaměřujeme na oblast klíčových kompetencí, proces a výsledky v učení – vzhledem k individuálním možnostem dítěte, komunikaci a spolupráci s ostatními ve školním prostředí.

Žák dostává zpětnou vazbu podle svých individuálních potřeb v průběhu celé edukace. Na hodnocení se nepodílí pouze učitel, podporujeme žáky v tom, aby byli schopni vyhodnotit svojí vlastní práci a poskytovat si také vzájemnou zpětnou vazbu mezi spolužáky.

Zákonní zástupci jsou o průběhu a výsledcích učební činnosti žáka informováni těmito základními formami:

- vedením portfolia práce žáka,
- záznamy ve školním deníku žáka – Žákovská knížka
- konzultacemi (rodič – žák – učitel, rodič – učitel)
- slovním hodnocením při výročním vysvědčení
- společné rodičovské schůzky
- školní systém Bakaláři

Konzultace jsou nabízeny čtyřikrát do roka, v případě potřeby mohou být konzultace i častěji. Konzultace představuje setkání učitel–žák–zákonný zástupce a obsahuje popis žákovy práce a jeho přístup k práci za určité školní období.

Ve slovním hodnocení výročního vysvědčení se učitel zaměřuje na pokroky ve školní práci v uplynulém období v porovnání s předchozími výsledky samotného žáka. Při formulaci textu se učitel obrací přímo na osobu žáka. Slovní hodnocení se na známky převádí pouze při přestupu na jinou školu na vyžádání zákonného zástupce nebo školy, na kterou se žák hlásí (víceletá gymnázia, střední školy) nebo školy, na kterou žák v průběhu povinné školní docházky přestupuje. Převod slovního hodnocení na klasifikační stupeň je realizován na základě Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, který je součástí školního řádu.

Podklady pro každé pololetní hodnocení shromažďuje učitel v průběhu celého školního roku

a vede si jejich evidenci:

- záznamy učitelů o průběžné práci žáka
- portfolio školní práce žáka
- hodnocení práce žáka v rámci skupinových aktivit
- záznamy ze sebehodnocení žáka.

10.2 Zásady a pravidla sebehodnocení žáků

- Žáci jsou vedeni k vlastnímu hodnocení své práce už od 1. ročníku
- Formulují svou úspěšnost vzhledem k daným kritériím, míru dosažení úspěchu
- Učí se posuzovat vlastní vynaložené úsilí vzhledem k výsledku činnosti, odhalují svoje rezervy a osobní možnosti
- Dostávají možnost srovnat vlastní hodnocení s okolím (hodnocení učitele, spolužáků, rodiče atd.)
- Provádí se ústní formou a nejméně dvakrát ročně (pololetí a konec školního roku) písemnou formou
- Při sebehodnocení žák hodnotí např.
 - účast na prezentacích
 - plnění výstupů
 - dodržování termínů
 - vlastní kontrolu a následnou opravu výstupů
 - zakládání výstupů
 - úhlednost vypracované práce
 - spolupráci se spolužáky
 - schopnost soustředění a ticha při práci atd.

10.3 Celkové hodnocení žáků na vysvědčení

Pro naši školu je důležitá vnitřní motivace dětí k učení, a proto se u celkového hodnocení omezujeme na následující stupně:

- a) Prospěl(a) - pokud žák naplnil ve stanovené míře očekávané výstupy ve všech předmětech.
- b) Neprospěl(a) - pokud žák nenaplnil očekávané výstupy v některém z vyučovaných předmětů výuky v daném ročníku.
- c) Nehodnocen(a) - není-li z objektivních důvodů možné žáka hodnotit

V zákonem daných případech, kdy se žákovi uděluje i hodnocení ve známkách (při přestupu na jinou školu), může být hodnocen i stupněm „prospěl(a) s vyznamenáním“, a to v případě, že jeho klasifikace odpovídá podmínkám stanoveným vyhl. č. 48/2005, § 16, bod 4) a).

Stupeň „prospěl(a) s vyznamenáním“ se v takovém případě uvádí pouze do přihlášky k přijímacím zkouškám a do dokumentace pro školu, kam žák odchází, dle zák. č. 561/2004 Sb, § 51, bod 3), neuvádí se na vysvědčení se slovním hodnocením, kde je uvedeno pouze „prospěl(a)“.

Vysvědčení se známkami se žákům nevydává.

10.4 Kritéria hodnocení

Nehodnotíme osobnost žáka a jeho vlastnosti; popisujeme projevy v komunikaci v prostředí třídy, jednání a spolupráci v kolektivu, přístup a výsledky ve školní práci. Škola podporuje žáky v tom, aby se učili kriticky přistupovat k hodnocení své práce a tím přebírali zodpovědnost za vlastní učení a samostatnost v organizaci vlastního vzdělávání.

Hodnocení se zaměřuje na tato kritéria:

- Vytváření pozitivního vztahu k sobě samému, rozvoj vnitřní motivace, poznávání svých předností
- Dodržování dohodnutých pravidel na ochranu fyzického i duševního zdraví, úroveň respektující komunikaci pro spolupráci a bezpečné prostředí ve škole
- Respekt k druhým lidem, včetně respektování odlišností u jiných lidí, odlišných kultur, názorů a duchovních hodnot
- Přístup ke školní práci, využívání svých schopností a reálných možností žáka
- Rozvoj pracovních dovedností a využívání informací
- Strategie učení, tvořivého myšlení a řešení problémů tak, aby je bylo možno využít pro život a pro celoživotní učení
- Projevy péče o prostředí a zapojení do jeho utváření a ochrany
- Podporu a rozvoj flexibility, adaptability a odolnosti v obtížných situacích
- Rozvíjení svých vlastních talentů a sebevyjádření, uvědomělé směřování k profesní orientaci

Hlavním kritériem hodnocení je zvládnutí všech klíčových kompetencí.

V případě potřeby může být hodnocení ve prospěch žáka sestaveno s ohledem na doporučení odborného pracoviště (SPC, konzultace s psychologem, speciálním pedagogem či jiným odborníkem).

Za vedení evidence o hodnocení žáka odpovídá třídní učitel, o výsledcích hodnocení informuje daného žáka a jeho zákonného zástupce. Učitel jde v oblasti hodnocení žákům příkladem a modeluje žádoucí postupy.